

Fabrikalardan makine sesinden

önce İşçinin Sesi gelecek!

Yıl:16, Sayı:411

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Paylaşım savaşına hayır!

Sınıf savaşına evet!

28 Ocak 1991

Yürükoğlu yoldaşın aşağıda yayınladığımız yazısı, Körfez'de savaş çıkmadan önce bir seminerde yaptığı konuşmadır. Getirdiği çözümlenmeleri, çıkan savaşın hiç eskitmediği, tersine daha da güncelleştirdiği görülecektir.

KAPİTALİZMİN AYNASI KÖRFEZ

R.Yürükoğlu

Körfez krizi neden doğdu? Dünya Körfez'de savaş eşğine neden geldi? Bunun hiç tartışmasız tek bir temel nedeni vardır: Petrol. Bunun dışında söylenen herşey aldatmacadır.

Bölgenin, dünya rezervlerinin yüzde 40-45'i oranında petrolü var. Yüzde 10 Irak ile Kuveyt, yüzde 25 Suudi Arabistan.

Körfez'de krizin başından beri bir şey çok açık. Amerika ile İngiltere savaş istiyorlar. Olayları savaşa itebilmek için ellerinden geleni yaptılar. Bush'un Saddam hakkındaki konuşmalarını okuduk. "Manyak" dedi, "kıçına tekme vuracağız" dedi, "Hitler'dir" dedi. Bush, unutmayalım ki, CIA'nın başından Amerika'nın başına geldi. Karşıdaki düşmanın yapısını bilerek böyle davrandı. Batı ülkeleri için geri adımı olabildiğince zorlaştırmak üzere böyle davrandı. Avrupa'ya "ton" vermiş oldu. Türkiye, şarkıya başlarken ses verirsin, sonra başlarsın ya, onun gibi. Bir yanda ABD öyle bir tondan konuşurken, öte yanda müttefiklerinin "uzlaşalım, anlaşalım" deyişleri yeterince yüksek çıkamazdı.

Önce, "ekonomik abluka ile bu işi çözeriz" dediler. Ekonomik abluka ile gerçekten çözülebilirdi. Irak'ın yiyeceksiz kalması gibi bir beklenti yoktu ama Irak'ın bir tek ihracat maddesi vardır, petrol. Irak petrolünü uzun süredir satamıyor. Tüm ekonomik yaşamı, ekonomik kalkınması petrole bağlı. Saddam'ın da tüm meşruluğu ülkede yaptığı ekonomik kalkınmaya bağlı. Dolayısıyla petrol satışı durduğunda eninde sonunda ülke felç olur. Fakat Amerika ile İngiltere bunu da istemediler. Nedenlerini pek bilemeyiz ama şunu kesin görüyoruz. Bölgeyi, olabildiğince hızlı, savaşa götürmeye çalışıyorlar. Abluka etkilerini gösterecek diye beklemiyorlar.

Dediğim gibi, bölgeye müdahalenin birinci ve temel nedeni petroldür. Daha Irak Kuveyt'e girmeden önce, batı basınında yazılar çıkmaya başlamıştı: Dünya ekonomisinin temel enerji kaynağı böyle üç-beş şeyhin, doğu zorbasının, maceracının eline bırakılamaz.

İkincisi, Sovyetler Birliği dağılıyor. Sovyet cumhuriyetleri bağımsızlık için mücadeleye girdiler, giriyorlar. Böyle bir çözümlenmede doğacak otorite boşluğunda Amerikan askerini kullanmak isteği var. Oralara yakın bir yerde asker tutma isteği var.

Üçüncü bir hedef de, soğuk savaşın bitmesinin ardından Amerika'nın dünyadaki liderliğini yeniden ortaya koymaktır. "Soğuk savaş bitti ama yeni koşullarda da dünyanın lideri benim" demek istiyor.

İlginç bir şey de var burada. Savaş isteyen iki ülkeye bakarsanız, ikisi de ekonomik gerilemenin en şiddetle yaşandığı ülkeler, dünyayı ekonomik çöküntüye götürecektir krizin de başını çeken ülkeler.

Bölgede nasıl gelişmeler beklenebilir?

Amerika'nın öne sürdüğü siyasal amaçla, bunu gerçekleştirmek için öne sürdüğü araç arasında bir tutarsızlık var. Söylenen amaç, "Kuveyt'i kurtarmak". Yalnız Kuveyt öyle bir yer ki, Irak'ı bombalamadan Kuveyt'i kurtarmanın olanağı yok. Kuveyt'i kurtarmak, Kuveyt'te savaşa olamıyor. Irak da gerçekten modern bir orduya ve güçlü silahlara sahip. Kullanılacak silahlar olağanüstü. Dünyanın gördüğü en yüksek teknoloji savaşa olacak bu. Bu durumda belki krizin başında düşünülmemiş, belki düşünülmüş, hesapları yapılmış bir durum var ortada. Kuveyt'i yeniden bağımsız bir ülke yapabilmek için Irak'ı yerle bir etmek gerekiyor. Çünkü bu terazi değil, tartasın. Savaş çıktığı zaman, yayılmacılık peşinde koşan Irak ordusu pes etmediği sürece tahribatın nereye tırmanacağını kimse bilemez. Böyle olunca hedef birdenbire Irak'ı yerle bir etmeye, Irak'ın savunma gücünü yoketmeye varıyor.

Irak'ın savunma gücünü yoketme noktasına gelindiğinde ama, Batı'yı çok daha ürküten almasıklar doğuyor. Zaten Irak'ın kuruluş nedeni bu almasıklara karşıydı. 1920'de Irak diye bir devlet ortaya çıkmışsa bunun üç nedeni

vardır: Biri Osmanlı'nın kalıntısından korku, ikincisi, İran'dan korku, üçüncüsü Arap birliğinden korku. Yani İran ve Türkiye için tampon bölge yaratılmak istenmiştir. Irak'ın silahlı gücü yok edilirse ortaya çıkacak durum çok tehlikelidir. Çünkü Irak üzerinde şu ya da bu nedenle İran'ın da, Türkiye'nin de yüzyıllar boyu iddiası vardır. Öte yanda Suriye de aynı şekilde iddialıdır. O zaman bölgenin üç büyük gücü kapışma noktasına geliyor. Ve ne ilginçtir, ortam Irak-İran savaşının başındaki duruma dönüyor. İran'ın dinsel radikalizmi hem petrol bölgesine, hem İsrail'e karşı çok daha elverişli bir konuma geçiyor. Türkiye için de Musul-Kerkük ile arasında bir güç kalmamış oluyor.

Bu, Saddam'ın her çeşit belasından daha büyük bir beladır emperyalizm için. Değer yargısı kullanmıyorum, bu almasıkları destekler biçimde konuşmuyorum, yalnızca somut durumlardan söz ediyorum. Kuveyt'i kurtarmak istiyorlarmış! O zaman bunun tek yolu Irak'ın ordusunu kırmaktır. Bu olursa Suriye, İran, İsrail, Türkiye kapışacaklardır. Bu, çok daha büyük orduların, çok daha büyük ülkelerin, dolayısıyla onlara destek verecek çok sayıda başka ülkenin savaşa girmesi demektir. Savaşın olağanüstü hızlı büyümesi demektir. Bunun yanında Irak'taki güvenlik aygıtının çökmesiyle, Kürtlerin de bölgedeki parçalarını birleştirip, bağımsız bir devlet kurmayı amaçladıklarını biliyoruz. Bu şekilde eğer "Kuveyt'i kurtarma" hedefi kendi mantığı içinde yürürse, sonuç hiç beklenmedik gelişmelere varabilir.

Bunun yanında hesap edilemeyecek başka öğeler de vardır. Hristiyan ordular Irak'a girerse, Arapları öldürmeye başlarsa, Arap milliyetçiliği nasıl bir tepki gösterecektir? Bölgede tüm sınırlar, cetveli koyup çizilmiş. Sınırları emperyalizm çizmiş. Böyle bir Arap milliyetçiliği yükseldiğinde bunun sonuçları olacaktır. Kuveyt kurtulduktan sonra yönetim ailesi dönecek mi geriye? Ya da Kuveyt'te şöyle ya da böyle bir demokrasi kurulursa, tüm o petrol emirlerinin durumu ne olacak?

Sonra Ürdün ne olacak? Yani pandoranın kutusunu açıyorlar, içinden ne çıkacağı belli değildir.

Dolayısıyla Körfez'de savaş olursa çok sayıda bilinmezle karşı karşıya kalacağız.

Konunun başka bir yönüne gelirsek, Amerika'nın şiddetli dayatması ve tarihin gördüğü en büyük yığınağı yapmasıyla, sanki tüm emperyalist ülkeler Amerika'nın ardına dizilmiş gibi bir görüntü var. Fakat yakından bakınca hiç de öyle değil, Amerika'ya tam destek veren yalnızca İngiltere'dir. Japonya, Almanya ve Fransa başta olmak üzere çok sayıda ileri kapitalist ülke Amerika'nın yanında durmamak için ellerinden geleni yaptılar, yapıyorlar.

Bu durumun şu açıdan büyük önemi vardır. Savaş çıkarsa bu çelişkilerin belki savaş açısından fazla bir değeri kalmaz ama savaş sonrasında barış süreci başladığında çok büyük önemi olacaktır.

Bir de şu var: Avrupa'da ekonomik ve siyasal birliğe yürüyorlar. Fakat bir kriz tüm farklılıkları ortaya seriyor. Fransa'nın tutumu Almanya'dan farklı. Almanya'nın tutumu İtalya'dan farklı. İspanya, Almanya, Fransa ve İtalya'nın ortak tutumu İngiltere'den çok farklı. Danimarka ve Hollanda biraz daha İngiltere'ye yakın. Sonuçta hepsi birbirinden farklı. Bu durum, ekonomik ve siyasal Avrupa birliği yönünde ne kadar adımlar atılabileceği konusunda da gerçekçi bir fikir veriyor.

Sovyetler Birliği'nin Körfez krizindeki rolü kilit rollerden biridir. Amerika'nın bu gücü Ortadoğu'ya yığabilmesinin temel güvencesi, soğuk savaşın bitmesi, Sovyetler Birliği'nin de her konuda Amerika'ya tam destek vermesidir. Sovyetler Birliği'nin geleneksel rolünü oynadığı bir dünyada, Amerika o gücü yığamazdı, bugün de yığamaz. Sovyetler Birliği ne denli paralize olmuş olursa olsun.

Amerika Sovyetler Birliği'nden emin olarak böyle bir adımı attı. Bir süre güzel de gitti işler. Ne zamana kadar? Şevardnadze'nin defolup gitmesine

kadar. Ondan sonra durumlar hızla değişmeye başladı. Sovyetler Birliği'nde neler oluyor tam belli değil. Baltık cumhuriyetlerindeki yetkililere bakarsanız, Gorbaçov çoktan ipleri elinden kaçırdı. Ama bunun propaganda yani biraz fazla gibi. Yine de sosyalizm yanlısı güçler toparlanıyor ve saldırıyorlar, kapitalistler-ajanlar geriliyorlar, bu kadarı belli. Şevardnadze'nin gidişinden sonra, durum değişmeye başladı. Amerika'ya bildiğimiz bir dille cevap vermeye başladılar, "ülkemizin iç işlerine karışamazsınız" gibi. Sovyet diplomatlarının büyük çoğunluğu, Körfez konusunda alınmış tavrın değişeceğini söylemeye başladılar. Ve de Şevardnadze'ye yapılan eleştirinin en önemlisi, Amerika'ya Körfez'de verdiği büyük desteği.

Amerika, Sovyetler Birliği'ni Baltık sorununda sıkıştırılmaya başladı. Ortak Pazar, yardımı kesmekle tehdit ediyor. Bu durumda Amerika'yı zor anında yakalayıp, Körfez konusunda muhalif olacakmış gibi bir tutuma girerse, Sovyetler'in eline büyük bir pazarlık gücü geçiyor. O zaman diyebilecek ki, Baltık konusunda fazla üstüme gelme, sonuçta bu benim ülkemin toprağı, ben de Körfez'de sana destek veririm. Eğer Sovyetler Birliği Körfez muhalefesinde ciddi ise, o zaman savaş çok zordur.

Bu durumda bile Amerika'nın durumu nesnel olarak çok zordur. Çünkü Baltık'tan sonra Gürcistan, Ermenistan, Azerbaycan geliyor. Oralarda kan gövdeyi götürür. Oradaki halk başka, hem de silahlıdır. Böyle bir ortamda Amerika, Körfez'de bağlanamaz. Böyle iki büyük olayı aynı anda Amerika'nın askersel gücü de, ekonomik gücü de kaldıramaz.

Dolayısıyla Sovyetler Birliği'nde solun yeniden güçlenmeye başlaması, iki almaşık dayatıyor: Ya Amerika Körfez'den çekilecek, Baltık konusuna yoğunlaşacak, ya da savaşı hemen açacak ve hızla bitirmeye çalışacak. Körfez'de işlerin turmandığı bu noktada ortadan sessizce çekilmesi ABD için hazmedilemeyecek bir rezalet olur. Bu nedenle bir an önce Körfez sorununu bitirmek durumundadır. Sovyetler Birliği'nde işler iyice hızlanmadan Körfez işini bağlamak istiyor. Dolayısıyla, adeta paradoks gibi geliyor ama Sovyetler Birliği'nde solun güçlenmesi savaş çıkmasını kaçınılmazlaştırıyor. Eğer sol, iktidarı tam olarak alabilseydi, belki değişik birşey görürdük. Ama sol, iktidarı almış değil, yalnızca güçleniyor. Bu süreçte Amerika Körfez işini biran önce bitirmek zorunda-dır.

Körfezde savaş çıkarsa, dünya ekonomisine etkileri nasıl olur?

Bir kez şunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Körfez krizi dünya ekonomisi açısından olabilecek en şanssız zamanda geldi. Anglo-Sakson ülkelerinin başı çekmesiyle dünya ekonomisi zaten kendiliğinden bir yavaşlayışa ve başaşağı gidişe girmişti. Böyle bir anda savaş, tüm endekslerde hızlı bir düşüş getirecektir. Savaşı kazanan için de, kaybeden için de. Savaş, ne olursa olsun, dünya ölçeğinde ekonomik gerilemeyi (recession) ekonomik çöküntüye götürür. Savaşın 5 tane büyük ekonomik sonucu olur.

1. *Petrolle bağlı gelişmeler.* Petrol fiyatlarıyla ilgili neler olabilir, rakamları atlayarak kısaca duruma bakalım. Bundan önceki iki gerileme döneminde, 1974-75 ve 1981-82, petrol

fiyatları ekonomik gerilemenin başını çekti. Bu kez ne olur? Petrol sorununu üç bölümde görebiliriz: Arz, talep, stoklar.

Arz, yani petrol üretimi konusunda durum gerçekten beklenenin çok üzerinde iyidir. Kuveyt ve Irak'ın petrolü dışarıda kaldığı halde, bugün kriz öncesine oranla daha yüksek üretim yapıyor. Venezüella petrol bakanı, "eğer savaş çıkmazsa tüm dünya petrol ile yikanacak, fiyatlar yerle bir olacak" diyor.

Talep. 1974 krizinden bu yana özellikle ileri kapitalist ülkeler petrole bağımlılıklarını azaltmak için çalışıyorlar. Dolayısıyla ileri kapitalist ülkelerin petrole bağımlılığı 1974 yılına oranla tam yarı yarıya düşmüş durumdadır. Bunun bir bölümü, bazı ileri ülkelerde petrol üretimi sonucudur (İngiliz petrolü gibi) ama net yüzde 25'i petrol dışı enerji kaynaklarına yönelmektedir. Bu olağanüstü bir rakamdır. İleri ülkelerin tükettiği petrolün düşmesinin bir nedeni de bu ülkelerin bir bölümünün ekonomik gerilemeye girmesidir. Dolayısıyla üretim hacmi daralmaktadır.

Stoklar ise son on yılda varılan en yüksek noktadadır. OECD ülkelerinin üç aylık kullanımına yetecek stokları vardır. Bunun üzerine bir 50 milyon varil daha Venezüella, İran ve Suudi Arabistan biriktirmiş durumda ve bunların büyük çoğunluğu denizlerde hareket halinde.

Daha da ilginç birşey var. Amerika şöyle bir karar almış: Savaş çıkarsa petrol fiyatlarının ne olduğuna hiç bakmadan anında büyük bir rezervi piyasaya sokacak, kendi stratejik rezervlerini işletmeye açacak. Amerika'da muazzam bir petrol rezervi var. Bundan günde 2,5 milyon varil, dünya piyasasına çıkartacak. Bu da gösteriyor ki, kağıt üzerinde petrolden bir sıkıntı doğmayacakmış gibi görünmesine rağmen, petrol fiyatlarının yükselmesinden aşırı korku duyulmaktadır.

Söylediklerimi toparlarsam, petrol üretiminde artış, tüketiminde azalma, stoklarda büyük bir birikim var. Dolayısıyla kağıt üzerinde bu kez petrol fiyatları 1974'te 1982'de olduğu gibi bunalımda başı çekmeyecek gibi gözüküyor.

Bu tabii son derece basit ve yanlış bir hesap, gerçekten "kağıt üzerinde". Tarihte hiç öyle olmamış, hiç de öyle olmayacak. Öyle olmayacağının en büyük kanıtı şudur: Henüz en ufak bir petrol sıkıntısı yokken, Körfez'de "savaş çıkabilir" diye kaç kez "savaş zammı" alelacele yapılmaya başlandı. Halbuki henüz hiç sıkıntı yok. Demek ki, bu yalnızca soğuk hesapları kağıda dökmeye sonunu değil. Ekonomik işleyişler insanları ilgilendiriyor. İnsanlardan, topluluklardan geçerek ortaya çıkıyor. Dolayısıyla böyle durumlarda *panik* diye bir öge vardır. Panik hiçbir soğuk hesapla ölçülebilir birşey değildir. Son zamanlarda altın fiyatları, hisse senetleri ve doların durumu ve petrol fiyatları iyice nörotikleşti. Radyoda bir haber, Saddam görüşmeyi kabul etti vb., hop bazıları iniyor, bazıları çıkıyor. Saddam görüşmeyi kabul etmedi, bazıları iniyor, bazıları çıkıyor. Dikkatli düşünüldüğünde bunun bir rasyoneli yok. Daha birşey olmuş değil. Ama öyle değil, insan ögesi var. Örneğin Citicorp, dünyanın en büyük bankalarından biri. Bu bankaya para yatırırların yüzde 5'i gidip "verin benim paramı" desin, banka batır. Yüzde 5 de herhangi bir panik durumunda gidip bunu yapabilir. Tabii ardından iflaslar

birbirini izler. "Domino etkisi" denilen şey budur. Onun için panik durumları, toplumsal bunalım ortamları bu tür hesaplara sığmıyor.

2. Körfez krizinin ikinci büyük etkisi, *doğrudan ekonomik etkiler* yoluyla olacaktır. Bir kez, dünya ticareti, çeşitli endüstri dalları, turizm, taşımacılık bundan büyük zarar görecektir. Çeşitli ihrac pazarları kapanacaktır. Dolayısıyla bu tüm ülkelerde işsizliğin artmasını getirecektir. Zaten son iki yıldır tüketicinin tüketim oranında bir daralma var. İnsanlar daha az para harcıyorlar çünkü ellerine daha az geçiyor. Herkes havada bir bozukluk olduğunu görüyor. Bu nedenle eskisi gibi borçlanarak televizyon vb. almak da hızla azalıyor. Gelişmeler tüketicideki daralmayı arttıracaktır. Yapılan hesaplara göre, ilk anda yiyecek fiyatlarında yüzde 10'luk bir artış olacaktır. Bunun da bir rasyoneli yok. Neden, Irak'tan mı geliyor dünyanın domatesi? Ama böyle, *kapitalizmde* böyle. Her fırsatta herkes ötekine bindirmek istiyor. Olan emekçi insana oluyor.

3. Körfez krizinin üçüncü büyük etkisi, devletlerin *mali harcamalarına* olacaktır.

Ekonomiler geriliyor. Ekonomiler gerilemekte iken faiz hadlerini düşürmek gerekir ki borçlanma ucuz olsun. İnsanlar rahatça kredi çekerek üretime, endüstriye yatsın. İşsizlik azalsın. Fakat bir yandan da enflasyon hâlâ yükseklerde, dolayısıyla enflasyonu indirme zorunluluğu var. Bugün işsizlikle enflasyon arasında, enflasyonla uğraşmayı öne alan ileri kapitalist ülkeler, dolayısıyla güçlü para, yüksek faiz üzerinden gidiyorlar. Ama bu, iki bacağı ayrılmış politika demek oluyor. Ekonomi geriler, işsizlik artarken, faiz hadlerini düşüremiyorlar.

Böyle bir durumda gelecek savaşın büyük bir masrafı var. Amerikan ordusunu savaş öncesi oraya taşıma gideri 16 milyar pound. İngilizlerin küçük gücünü savaş öncesi oraya götürme gideri, 1 milyar pound. Bir Cruze füzesi 1 milyon pound, bir Patriot füzesi 500 bin pound. Düşünün savaş çıkarsa yapılacak harcamayı.

Böyle savaş durumlarında her zaman ne yapıyordu? Bu harcama, değişik kanallardan (yeni vergiler yoluyla, fiyatları yükseltme yoluyla vb.) emekçilere aktarılıyordu. Devletin cebinden emekçiler ödüyorlardı. Bugün ekonominin içinde bulunduğu bu durumda fiyatları yükseltmezler, enflasyonu arttırır. Belki harcamaların bir bölümünü yeni vergilendirme yoluyla halka aktarırlar ama belli ki büyük bir miktar da devletin elindeki kaynaklarından çıkacaktır. Ekonomi gerilemeye başladığı zaman, bunu durdurmak için burjuvazinin elinde (hangi iktidar olursa olsun), kullanacak iki alet vardır. Bir tanesi faiz hadlerini düşürmek, onu yapamıyorlar. Bir tanesi de devlet harcamalarını arttırmaktır. Yani yolları kazıp yeniden yaptırmak, havaalanı yaptırmak vb. Böylece hem işsizliğe bir önlem, hem de ekonomiye para gelir. İşte bu dev boyutlu savaş harcamaları bunun da yapılabilesini büyük ölçüde engelleyecektir. Dolayısıyla o "Keynes'çi önlemler" dedikleri önlemlerin de önü tıkanmaktadır. Hele savaş uzarsa, devletin gerilemekte olan ekonomileri düzeltme yönünde kullanacağı aletler tam anlamıyla kullanılmaz hale gelecektir.

4. Körfez krizinin dördüncü büyük etkisi, *dolar ve altın* üzerinde olacaktır. Altın ve dolar her zaman kriz dönem-

lerinin sağlam şemsiyesi olarak değerlendirilmiştir. Her krizde dolar ve altın fiyatları yükselmiştir. Tüm devletler, bankalar, şirketler vb. rezervlerini ya altın ya dolara çevirmişlerdir. Fakat yine hemen her zaman da kısa bir süre sonra onların fiyatları da düşer. Bu kez de böyle olacak ve bu kez daha büyük çapta olacak, çünkü Amerika eskisi gibi güçlü değildir. Dolar, hele altın da çöktüğü zaman bu kez devletler iflas ediyor, köşedeki bakkal değil. Böyle bir tehlike de eskisine oranla çok daha fazla bugün.

5. Körfez krizinin beşinci büyük etkisi ölçülebilir bir etki değildir ama saydığım dört faktörden de daha önemlidir. Son çözümlemede, savaşın çıkması, *ekonomideki güven duygusunu* kıracaktır. Panik kavramıyla bağlı bir durum. Paramı yastığının altında saklayayım demeye başladığı zaman insanlar, işletmeler arka arkaya çöküyor. Her iflas ekonomiyi daha kötü duruma sokuyor, işsizlik o denli artıyor vb.

Bu arada şu kapitalist sistemin insana düşman yapısına bakın: Afrika'da Sudan, Etyopya, Angola, Mozambik ve Liberya'da bugün kıtlık, açlık var. 1991'de 20 milyon insanın açlıktan ölmesi söz konusu. İngiliz askerlerinin Körfez'e götürülmesi için harcanan ve harcanacak para 1 milyar pound. Bu para yalnızca saydığım ülkeleri değil, tüm Afrika'yı 1 yıllığına açlıktan kurtarıyor, 20 milyon insan açlıktan ölmüyor. Amerika ise "yolculuk için" 16 milyar pound harcıyor!!

Körfez krizinin tarihsel anlamı

Şimdi son bir noktaya gelirse, Körfez krizinin sonunda ne olursa olacak ama tarihsel bir anlamı olacak. Amerika dünya kapitalizminin lideridir. Fakat göreceli olarak gücü azalmış durumdadır. Bugün Almanya, Japonya iki büyük güçtür. Amerika'nın liderliğine meydan okumalar var. Böyle bir durumda, savaşı kazanmak da çok fazla birşey değil, bir de savaşın sonunda barış sürecinde kimin kazanacağı sorunu var. Eğer bu iki süreçten de Amerika kazançlı çıkarsa, o zaman Amerika'nın liderliği yeni bir yaşam süresi kazanmış olur. Ve de zorbalıklar birbiri ardına gelir.

Körfez krizinin tarihsel anlamını Baker'ın bir sözü çok iyi anlatıyor: "Körfez krizi, soğuk savaş sonrası dönemin *tanımlayıcı anıdır.*" Gerçekten de Körfez krizi, dünyadaki bundan sonraki güç dengelerinin, kapitalizmin güce dayalı hiyerarşisinin yeniden belirleneceği andır. Uzun vadeli baktığımız zaman Amerika bazı yapısal hastalıklara sahip ve süreç Amerika'nın liderliğinin değişmesi yönündedir. Körfez, bu sıçrama noktası, bu gidişi geciktirecek ya da hızlandıracaktır.

Savaşın sonunda liderliğin *değişmesi* gibi bir durum yoktur. Ama liderliğin eriyip *yok olması* gibi bir olasılık vardır. Öteki adaylar henüz liderliği alacak güce değildir. Avrupa, dünyanın en büyük pazarı bugün. Almanya da Avrupa'nın lokomotifidir. Japonya muazzam bir ekonomik güç ama küçük bir ülke. Dolayısıyla, Körfez krizinden ABD'nin darbe yiyerek çıkması, güçleri eşit bir düzeye getirebilir. Ancak liderliğin bir başka ülkeye geçmesi için çok erkendir.

Böyle, emperyalistler arası güçlerin geneliyle eşitlendiği bir dünya ise son derece akışkan, hareketli, tehlikeli ama fırsatlar da taşıyan bir dünya olacaktır.